

بررسی سیستم تجمیعی انجام پروژه‌ها (IPD) و به‌کارگیری آن در

پروژه‌های سدسازی

مهدی بزاز، رسول جانی*

۱- گروه عمران، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران، Bazzazi19@yahoo.com

⋮

چکیده

بسیاری از تاخیرات، مشکلات در حل دعاوی، تحمیل هزینه‌های مضاعف، منازعات و موضع‌گیری‌های برد-باخت که در پروژه‌ها اتفاق می‌افتد ناشی از نامناسب بودن سازوکار ارتباطی بین طرفین درگیر در پروژه‌ها می‌باشد و از آنجایی که روش مناسب انجام پروژه و در چارچوب آن عقد قرارداد مناسب، به خصوص در پروژه‌های ملی و بزرگ نظیر سدسازی، نقش تعیین‌کننده در توانایی و یکپارچگی ارکان پروژه در مواجهه موفق و سرعت عمل آنان دارد، بنابراین در این حالت نیاز مبرم به رویکردی جدید برای زدودن چنین مشکلاتی الزامی می‌باشد. قراردادهای یکپارچه (IPD) یکی از سیستم‌های قراردادی نوظهور می‌باشد که در حال حاضر با جدیت در امریکا مورد پیگیری می‌باشد، مطالعات انجام شده در این تحقیق دو سیستم متعارف و طرح و ساخت را به عنوان سیستم‌های اصلی اجرای پروژه‌های سدسازی معرفی کرده و با روش تجمیعی پروژه مورد مقایسه قرار می‌دهد، در این پژوهش با ریشه‌یابی دلایل مشکلات ناشی از روش‌های موجود در پروژه‌های سدسازی، سد شهرستان سردشت به عنوان مطالعه موردی بررسی قرار گرفته است. برای انتخاب روش بهینه اجرای پروژه، با طرح پرسشنامه‌ای فاکتورهای موثر با تحلیل پرسش‌نامه و استفاده از نرم افزار آماری SPSS انجام شده و در مرحله بعد با به‌کارگیری روش تصمیم‌گیری چند شاخصه فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، برای کمک به افراد تصمیم‌گیرنده برای انتخاب روش بهینه اجرای پروژه‌های سدسازی ارائه داده شده است. به طور کلی یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد، در حالت بهینه، می‌بایست سیستم کنونی اجرای پروژه‌های احداث سد از سیستم سه عاملی به سیستمی انعطاف پذیرتر مانند روش IPD تغییر یافته و تلاش شود با بومی سازی قواعد IPD از مزایای آن بهره جست.

واژه‌های کلیدی: سیستم اجرا، سیستم انجام تجمیعی (IPD)، یکپارچگی پروژه، پروژه‌های سدسازی، سد سردشت، AHP

۱- مقدمه

با وجود سابقه طولانی اجرای پروژه‌های سدسازی در ایران و علی‌رغم افزایش کمیت سدهای در حال ساخت، متأسفانه زمان اجراء آنها اکثراً طبق برنامه زمانبندی اولیه پیش نرفته‌اند؛ و این پروژه‌ها با تاخیرات فراوان و در نتیجه با هزینه‌های چند برابر به اجراء درآمده‌اند.

فرآیند پروژه‌های سدسازی از طراحی تا اجرا و بهره‌برداری همچنان دچار مشکلات و مسائل عدیده‌ای می‌باشد که مهم‌ترین علت اصلی بروز این مشکلات آنها می‌توان به عدم تعریف مناسب عوامل و طرفین اجرای پروژه، جایگاه و وظایف آن به صورتی نهادینه و پایدار و عدم وجود مدیریت منسجم و یکپارچه در پروژه دانست.

بنابراین در این حالت نیاز مبرم به رویکردی جدید برای زدودن چنین مشکلاتی الزامی می‌باشد. لذا انتخاب غلط سیستم اجرا در پروژه‌ها یکی از عوامل بسیار موثر در عدم موفقیت پروژه‌ها می‌باشد که در صورت بروز آن عواقب بسیار بدی